

Informace odboru ochrany ovzduší a odboru odpadů MŽP

k nakládání s regulovanými látkami od 1. ledna 2015

(R22 a další látky, které poškozují ozonovou vrstvu = regulované látky)

Tato informace slouží osobám, které po 1. lednu 2015 vlastní, provozují a provádějí servis zařízení s obsahem látek poškozujících ozonovou vrstvu (regulovaných látek) především typu HFCF (hydrochlorfluoruhlodíky). Dotčenými osobami jsou zejména provozovatelé takových zařízení a certifikované osoby zajišťující jejich servis.

Povinnosti vyplývají z těchto předpisů¹:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1005/2009** ze dne 16. září 2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu
- Zákon č. **73/2012 Sb.** o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech;
- Zákon č. **185/2001 Sb.** o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- Vyhláška č. **381/2001 Sb.**, katalog odpadů
- Vyhláška č. **383/2001 Sb.** o podrobnostech nakládání s odpady
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1907/2006**
- Evropská dohoda o mezinárodní silniční dopravě nebezpečných věcí - ADR (Ženeva 1957), vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 64/1987 Sb.
- Zákon č. **350/2011 Sb.**, chemický zákon

Obsah:

- Zařízení s obsahem regulované látky, situace od 1. ledna 2015
- Znovuzískání regulované látky ze zařízení
- Předání regulované látky ke zneškodnění = nakládání s nebezpečným odpadem

¹ Odkazy na webové stránky, kde lze předpisy stáhnout jsou uvedeny na konci textu.

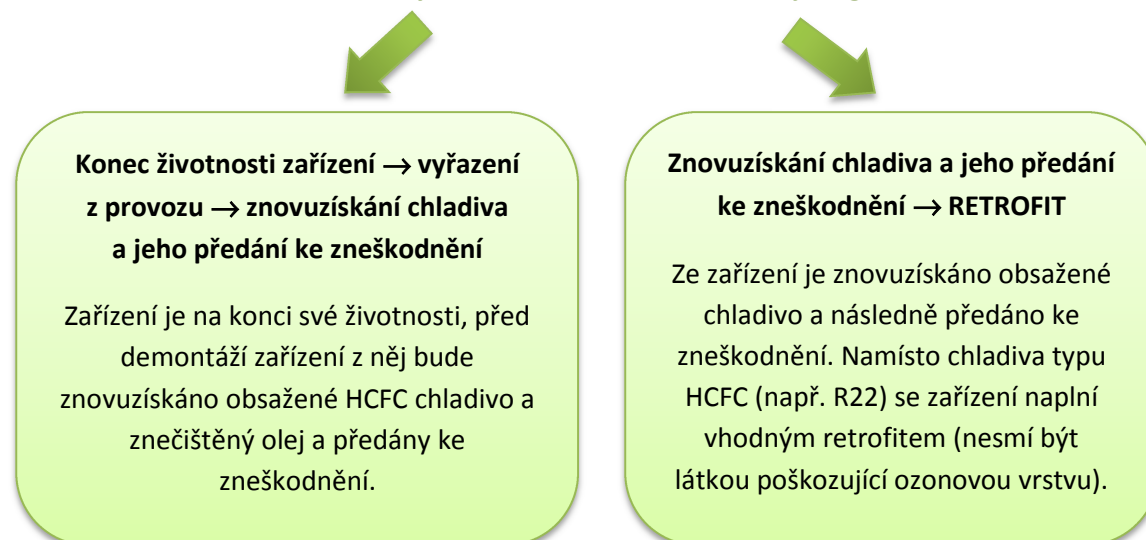
Zařízení s obsahem regulované látky (HCFC), situace od 1. ledna 2015

Povinnosti spojené s látkami, které poškozují ozonovou vrstvu, vyplývají z nařízení (ES) č. 1005/2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu a ze zákona č. 73/2012 Sb. o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech.

Použití nových regulovaných látek (látky, které poškozují ozonovou vrstvu) či instalace nových zařízení s obsahem regulovaných látek typu HCFC² je podle nařízení (ES) č. 1005/2009 již od 1. ledna 2010 zakázáno. V oblasti chlazení, klimatizací a tepelných čerpadel byly pro servis zařízení s obsahem těchto látek umožněny výjimky ze všeobecného zákazu výroby, uvádění na trh a použití regulovaných látek do 31. prosince 2014.

Od 1. ledna 2015 není možné pro údržbu a servis stávajících chladicích a klimatizačních zařízení a tepelných čerpadel použít žádné regulované látky. Výjimka stanovená čl. 11 odst. 3 a 4 nařízení (ES) č. 1005/2009 pro regenerované a recyklované látky typu HCFC (např. R22) skončila ke dni 31. prosince 2014. Nicméně pokud bude zařízení v pořádku fungovat bez úniku chladiva a nutnosti jeho oprav, může takto pracovat i po 31. prosinci 2014. Doba použití a provozu zařízení bude záviset na délce jeho životnosti. Na konci životnosti se zařízení vyskytne v okamžiku, kdy dojde k úniku chladiva z chladicího okruhu zařízení. V případě úniku chladiva po 31. prosinci 2014 není možné toto zařízení doplnit chladivem typu HCFC ani jinou regulovanou látkou.

Dvě možné varianty co se zařízením, které obsahuje regulovanou látku



² HCFC – hydrochlorfluoruhlodík. Seznam látek je uveden v příloze č. 1 nařízení (ES) č. 1005/2009. Nejrozšířenějším chladivem tohoto typu je R22.

Znovuzískání regulované látky ze zařízení

Ať už je zařízení na konci životnosti, nebo dochází k výměně chladiva za jiné, které není regulovanou látkou, z čl. 22 nařízení (ES) č. 1005/2009 vyplývá povinnost regulované látky a oleje z chladicího okruhu zařízení před demontáží nebo likvidací zařízení znovuzískat (odsátí látek ze zařízení) a to za účelem zneškodnění. Tato povinnost se vztahuje všeobecně na všechny regulované látky³.

Regulované látky musí být:

- **Před demontáží nebo likvidací zařízení znovuzískány za účelem zneškodnění**
 - Čl. 22 nařízení (ES) č. 1005/2009
 - Provádí certifikovaní servisní technici (oprávnění dle §10 odst. a), b), d) zákona č. 73/2012 Sb. a nařízení (ES) č. 842/2006)
- **Zneškodňovány** podle schválených technologií uvedených v příl. VII nařízení (ES) č. 1005/2009, nebo pomocí technologií co nejpříjemnějších z hlediska životního prostředí.
 - Provádí certifikovaná společnost (oprávnění ke zneškodňování regulovaných látek dle §10 odst. g) zákona č. 73/2012 Sb.)
- **Předány ke zneškodnění.** Pokud osoba, která nabude regulované látky např. znovuzískáním z vyřazeného zařízení a není držitelem výše uvedeného certifikátu ke zneškodňování regulovaných látek, musí tyto látky bez zbytečného odkladu, avšak nejpozději do 3 měsíců od okamžiku nabytí těchto látek předat osobě, která je držitelem certifikátu ke zneškodňování regulovaných látek a provést zápis, který se pro účely kontroly uchovává po dobu 5 let.
 - § 3 odst. 1 zákona č. 73/2012 Sb.

³ Seznam regulovaných látek je uveden v příloze č. 1 nařízení (ES) č. 1005/2009.

Předání regulované látky ke zneškodnění = nakládání s nebezpečným odpadem

Regulovaná látka - odsáté chladivo (movitá věc) se stane odpadem v případě, že se ho, ve smyslu § 3 odst. 2 dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů, chce původce zbavit. Je tedy naplněna definice odpadu (viz níže) a původce je povinen odpad předat oprávněné osobě.

Obecné definice dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech (dále jen zákona):

- **Nebezpečný odpad** – *odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze č. 2 k tomuto zákonu (např. H14, H15)*
- **Odstranění odpadů** – *činnost, která není využitím odpadů, a to i v případě, že tato činnost má druhotný důsledek znovuzískání látek nebo energie; v příloze č. 4 k tomuto zákonu, je uveden příkladný výčet způsobů odstranění odpadů*
- **Nakládání s odpady** – *shromažďování, sběr, výkup, přeprava, doprava, skladování, úprava, využití a odstranění odpadů*
- **Skladování odpadů** – *přechodné soustředování odpadů v zařízení k tomu určeném po dobu nejvýše 3 let před jejich využitím nebo do 1 roku před jejich odstraněním*
- **Původce odpadů** – *právnícká osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, při jejíž činnosti vznikají odpady, nebo právnícká osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, které provádějí úpravu odpadů nebo jiné činnosti, jejichž výsledkem je změna povahy nebo složení odpad, a dále obec od okamžiku, kdy nepodnikající fyzická osoba odpad odloží na místě k tomu určeném; obec se současně stane vlastníkem tohoto odpadu*
- **Oprávněná osoba** – *každá osoba, která je oprávněna k nakládání s odpady podle tohoto zákona nebo podle zvláštních právních předpisů*

Původce odpadu je dle § 16 zákona o odpadech povinen:

- zařazovat odpady dle § 5 zákona o odpadech a vyhlášky č. 381/2001 Sb., Katalogu odpadů,
 - označení odpadu dle katalogu odpadů; kat. čísla 14 06 01 a 16 02 11 (viz níže)
- zařazovat odpady dle kategorií dle § 6 zákona o odpadech,
 - kategorie nebezpečné
- ověřovat nebezpečné vlastnosti odpadů podle § 6 odst. 4 a nakládat s nimi podle jejich skutečných vlastností,
 - pokud si není původce jistý, zda má odpad nebezpečné vlastnosti, musí nechat ověřit tyto vlastnosti pověřenou osobou MŽP, která hodnotí daný odpad a vypracuje sdělení, zda je zařazen do kategorie ostatní či nebezpečný.
- shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií,
- zabezpečit odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem,

- předávat nebezpečný odpad pouze oprávněné osobě dle §12 zákona o odpadech,
 - oprávněné osoby k nakládání s odpady získají souhlas na základě rozhodnutí příslušných krajských úřadů se schváleným provozním řádem zařízení. Seznamy těchto osob (společností) jsou zpravidla vyvěšeny na webových stránkách jednotlivých krajů.
- vést průběžnou evidenci,
 - fyzická osoba oprávněná k podnikání a právnická osoba jsou povinni vést evidenci všech odpadů, které vyprodukovali a jak s nimi naložili (**datum, množství, kategorie, katalogové číslo, název odpadu, komu byl odpad předán** – vždy musí být předán oprávněné osobě).
 - V případě, že produkce je více než 100 kg nebezpečných odpadů, anebo 100 t ostatních odpadů za kalendářní rok, je povinen původce zasílat každoročně do 15. února následujícího roku pravdivé a úplné hlášení o produkci a nakládání s odpady (roční hlášení) – dle přílohy č. 20 vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady. Hlášení se podává přes systém [ISPOP](#).
- v případě, že odpady skladuje mimo místo jejich vzniku, získat souhlas dle § 16 odst. 3,
 - vydává KÚ.

Přeprava nebezpečných odpadů

Přepravce odpadu je povinen ohlašovat přepravu nebezpečných odpadů dle § 40 zákona o odpadech

- Před přepravou nebezpečného odpadu musí vyplnit **přílohu č. 26 Evidenční list pro přepravu nebezpečných odpadů pro území ČR** vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, kde je i návod jak evidenční list vyplnit a kam jednotlivé evidenční listy odpadu (ELPNO) odeslat.
- Od 1. ledna 2016 bude vedena elektronická evidence přepravy nebezpečných odpadů.

Přepravce odpadu se musí řídit nařízením ADR (Přeprava nebezpečných věcí), vyhlášeným ve Sbírce zákonů pod č. 64/1987 Sb. a Řádem pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí (RID), zveřejněným ve Sbírce mezinárodních smluv, pod č. 23/2013 Sb.m.s.

- Informace o přepravě nebezpečných věcí jsou k dispozici na webových stránkách Ministerstva dopravy.
- ADR: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Nakladni_doprava/adr/Preprava_nebezpecnych_veci.htm
- RID: http://www.mdcz.cz/cs/Drazni_doprava/Preprava_nebezpecnych_veci/RID_predpis/RID.htm

Označení odpadu dle katalogu odpadů a další povinnosti

- 14 06 01* Chlorofluorohlodíky, hydrochlorofluorohlodíky (HCFC), hydrofluorohlodíky (HFC)
- 16 02 11* Vyřazená zařízení obsahující chlorofluorohlodíky, hydrochlorofluorohlodíky (HCFC) a hydrofluorohlodíky (HFC)

- V místě, kde je odpad shromažďován je třeba mít umístěn **Identifikační list nebezpečného odpadu (ILNO)⁴**.
- Původce a oprávněná osoba, která nakládá s nebezpečnými odpady, jsou povinni zajistit, aby nebezpečné odpady byly označeny následujícím způsobem:
- odpady s nebezpečnou vlastností uvedenou v příloze č. 2 k zákonu č. 185/2001 Sb. o odpadech pod označením kódem H1, H2, H3, H6, H8, H9 a H14 grafickým symbolem podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, popřípadě symboly podle ADR nebo RID,
 - nebezpečné odpady jiné než uvedené pod písmenem a) nápisem "**nebezpečný odpad**".
- Vedle těchto požadavků na označení jsou stanoveny další podmínky. Jedná se o podmínku dodržování požadavků specifikovaných § 5 vyhlášky č. 383/2001 Sb. Příklad podmínky:
- na shromažďovacím prostředku nebezpečného odpadu musí být uvedeno katalogové číslo a název shromažďovaného nebezpečného odpadu a jméno a příjmení osoby odpovědné za obsluhu a údržbu shromažďovacího prostředku.

⁴ Příklad vyplnění ILNO je uveden v příloze č. 1 této informace.

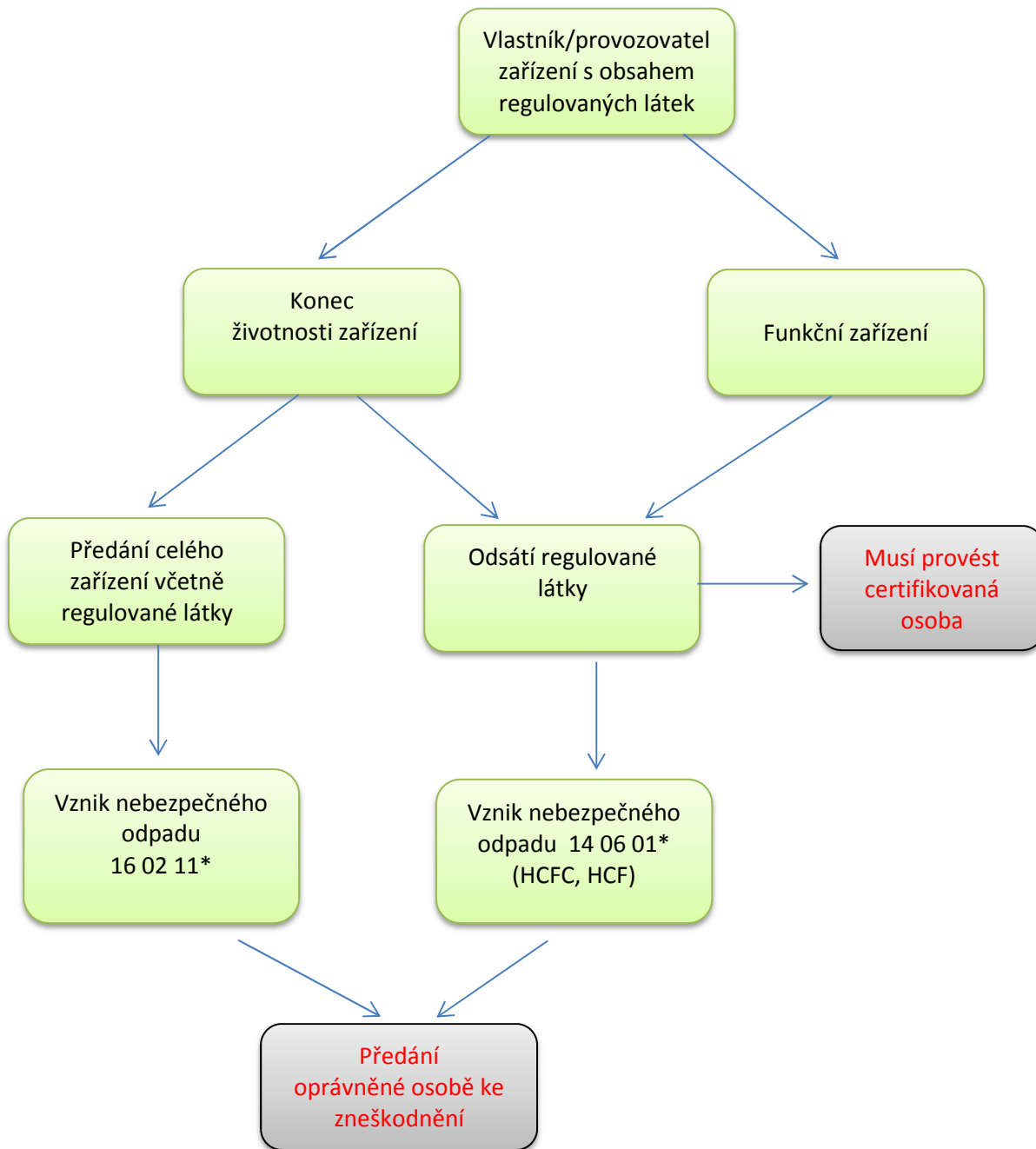
Příloha č. 1 – Příklad vyplnění Identifikačního listu nebezpečného odpadu (ILNO)

IDENTIFIKAČNÍ LIST NEBEZPEČNÉHO ODPADU

1. Název odpadu (podle Katalogu odpadů) : 16-02 Odpady z elektrického a elektronického zařízení Vyřazená zařízení obsahující chlorofluoruhlodíky, hydrochlorofluoruhlodíky (HCFC), hydrofluoro-uhlodíky (HFC)										
2. Kód odpadu (podle Katalogu odpadu):					1	6	0	2	1	1
3. Kód podle ADR³⁾ nebo COTIF²⁾: ADR 00 2 M4, UN č. 1029 ADR 99 tř. 2, č.2a										
4. Původce odpadu nebo oprávněná osoba: Firma (název): <input type="text"/> Ulice: <input type="text"/> Místo a PSČ : <input type="text"/> IČO: <input type="text"/> Osoba oprávněná jednat jménem: <input type="text"/> původce odpadu nebo oprávněné osoby Telefon/Fax: <input type="text"/>										
5. Fyzikální a chemické vlastnosti odpadu: Kusový odpad obsahující plynné nebo kapalné, těkavé látky (freony). Chemicky nereaktivní, páry těžší než vzduch.										
6. Nebezpečné vlastnosti odpadu: H13-schopnost uvolňovat nebezpečné látky do životního prostředí při nebo po jejich odstranění, H14- ekotoxicita										
7. Bezpečnostní opatření při manipulaci, skladování a přepravě odpadu²⁾ R – 40,52/53 7.1 Technická opatření: Zařízení skladovat v uzavřených místnostech, zabezpečených před účinky atmosférických vlivů. Zabránit úniku do ovzduší. Při manipulaci nejíst, nepít, nekouřit. 7.2 Doporučené osobní ochranné pracovní prostředky: - dýchací orgány: respirátor - oči: ochranné brýle - ruce: ochranné rukavice - ostatní části těla: ochranný oděv 7.3 Protipožární vybavení: Zpravidla se jedná o nehořlavý materiál. V případě požáru nehasit vodou, použít práškový přístroj.										

<p>8. Opatření při nehodách, haváriích a požárech: S – (2),23,36/37,61</p> <p>8.1 Lokalizace Zamezit úniku náplně do ovzduší.</p> <p>8.2 První pomoc: Při vdechnutí: při potížích přenést na čerstvý vzduch,</p> <p>8.3 Další pokyny:</p> <p>8.4 Telefonické spojení:</p> <table><tr><td>Hasiči:</td><td>150</td></tr><tr><td>Zdravotní služba:</td><td>155</td></tr><tr><td>Policie:</td><td>158</td></tr></table>	Hasiči:	150	Zdravotní služba:	155	Policie:	158
Hasiči:	150					
Zdravotní služba:	155					
Policie:	158					
<p>9. Ostatní důležité údaje:</p> <p>Toxikologické údaje: Látka není toxická.</p> <p>Ekologické údaje: Látky silně nebezpečné pro ovzduší - přestože jsou páry freonů těžší než vzduch, dostávají se vertikální cirkulací do stratosféry, kde přicházejí do styku s ozónem. Freony jsou ze skupiny látek narušujících ozónosféru nejnebezpečnější. Působením ultrafialového záření se štěpí a uvolňují atomární chlór. Dříve než se chlór stačí přeměnit na stabilní látku, rozloží jediný atom chloru tisíce až desetitisíce molekul ozonu.</p> <p>Další údaje: Za vysokých teplot (žhavý kov, plamen, elektrický oblouk) vzniká fosgen. Zákaz demontáže zařízení svařováním, pálením plamenem apod.</p>						
<p>10. Za správnost údajů uvedených v identifikačním listu odpovídá:</p> <p><i>Firma (název):</i> <input type="text"/></p> <p><i>Ulice:</i> <input type="text"/></p> <p><i>Místo:</i> <input type="text"/></p> <p><i>PSČ:</i> <input type="text"/></p> <p><i>IČO:</i> <input type="text"/></p> <p><i>Osoba oprávněná jednat jménem firmy:</i> <input type="text"/></p> <p><i>Telefon/Fax:</i> <input type="text"/></p> <p>Datum vyhotovení: <input type="text"/></p> <p>Podpis a razítko:</p> <div style="border: 1px solid black; width: 200px; height: 60px; margin-left: 100px;"></div>						

Příloha č. 2: Schéma nakládání s regulovanou látkou



Přímé odkazy na legislativu a zmíněné dokumenty:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1005/2009** ze dne 16. září 2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:286:0001:0030:CS:PDF>

Zákon č. **73/2012 Sb.** o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech

<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/c8a9ef6c2deb6006c1257d8e00363a4d?OpenDocument>

Zákon č. **185/2001 Sb.** o odpadech a o změně některých dalších zákonů

<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/8fc3e5c15334ab9dc125727b00339581?OpenDocument>

Vyhláška č. **381/2001 Sb.**, kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů („**Katalog odpadů**“)

<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/744b4ecf4745be95c12570060044610a?OpenDocument>

Vyhláška č. **383/2001 Sb.** o podrobnostech nakládání s odpady

<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/d8ba26756f2f18b5c1257561003d1242?OpenDocument>

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **1907/2006** („REACH“)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1426599795005&uri=CELEX:02006R1907-20150101>

Evropská dohoda o mezinárodní silniční dopravě nebezpečných věcí („ADR“) (Ženeva 1957), vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 64/1987 Sb.

http://www.mdcr.cz/cs/Silnicni_doprava/Nakladni_doprava/adr/Preprava_nebezpecnych_veci.htm

Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí (RID), zveřejněný ve Sbírce mezinárodních smluv, pod č. 23/2013 Sb.m.s.

http://www.mdcr.cz/cs/Drazni_doprava/Preprava_nebezpecnych_veci/RID_predpis/RID.htm

Zákon č. **350/2011 Sb.**, chemický zákon

<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/3ed571e252e44b37c12571b0003f53b1?OpenDocument>

ISPOP - Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností

<https://www.ispop.cz/magnoliaPublic/cenia-project/uvod.html>